

Agentschap Telecom
*Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat*

Position Paper Agentschap Telecom

t.b.v. Rondetafelgesprek met Kamercommissie DiZa

14 oktober 2021

Agentschap Telecom ontwikkelt zich tot autoriteit voor de generieke digitale infrastructuur. Het toezicht van AT is erop gericht dat Nederland kan vertrouwen op de beschikbaarheid van deze digitale infrastructuur, die continu en veilig te gebruiken is. Het werkveld van AT kenmerkt zich door een beleidsdomeinen-overstijgend karakter. Een voorbeeld hiervan is het energietransitie-vraagstuk in samenhang met de digitale transitie, maar ook de toenemende cyberdreiging.

De gehele samenleving digitaliseert. Hierdoor ontstaan nieuwe, generieke vraagstukken, breder dan bijvoorbeeld privacy alleen. AT ziet een toenemende en diepgaande maatschappelijke afhankelijkheid en verknoping van verschillende vormen van digitalisering en tegelijkertijd een toename van dreigingen en (potentiële) verstoringen.

De nieuwe en bestaande vraagstukken vragen om uitgebreide afstemming en samenwerking, in het beleid en in het toezicht. AT werkt daarom samen met partijen binnen de overheid en het bedrijfsleven, zowel nationaal als internationaal. Een integrale aanpak is noodzakelijk, waarbij wordt gewerkt vanuit de maatschappelijke opgave en de te beschermen publieke belangen in plaats vanuit een wettelijke of formeel organisatorische begrenzing. Dit vraagt om een transitie in het denken en handelen van alle betrokken partijen. Silo-denken moet plaatsmaken voor de netwerkgedachte. Een zekere flexibiliteit is nodig, waarbij naar gelang de opgave vanuit wisselende coalities binnen het digitale ecosysteem wordt samengewerkt. Dit geldt voor de bestaande instituten, maar ook voor potentiële nieuwe partners.

AT is van mening dat het opstellen van een digitale grondplaat, waarmee het totale governance van het digitale stelsel van beleid, uitvoering en toezicht in kaart wordt gebracht, behulpzaam is. Hierbij worden verantwoordelijkheden, afhankelijkheden en eventuele hiaten zichtbaar. Er is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat het systeem werkbaar is.

Wettelijke bevoegdheden

Het toezicht van AT op generieke digitale infrastructuur en de bijbehorende technologieën is veelomvattend. Het toezicht van AT is erop gericht dat de digitale infrastructuur robuust en betrouwbaar is en daarmee continu en veilig bruikbaar is. Hiermee wordt de digitale dienstverlening in brede zin gefaciliteerd.

- AT houdt toezicht op de eisen gesteld aan de digitale weerbaarheid en security.
- Dit geldt voor het stelsel van onder andere telecomnetwerken (5G), de energiesector (IT en OT van netbeheerders, energieproducenten en oliebedrijven), internetinfrastructuur (zoals toplevel.nl domein en internetknooppunten), clouddiensten, Industrial Automation en Control Systems en elektronische facturatie (PEPPOL).
- AT houdt toezicht op de betrouwbaarheid van de infrastructuur voor identificatie en authenticatie (eIDAS). Te denken valt hierbij aan gezichtsherkenning op afstand, en AI en biometrie.
- AT is beoogd toezichthouder op de Cyber Security Act.
- Daarnaast is AT verantwoordelijk voor het toezicht op radioapparatuur. Dit omvat alle draadloos verbonden apparaten, waaronder Internet of Things.
- AT mist de bevoegdheden die horen bij het zijn van een NRI.

AT vult zijn taak vanuit de maatschappelijke opgave te zorgen voor een veilig verbonden Nederland ruim in, ook wanneer de rollen en verantwoordelijkheden niet volledig gedefinieerd zijn.

AT houdt op grond van verschillende wettelijke bevoegdheden toezicht. Dit zijn onder andere:

- eIDAS verordening, en op grond daarvan eHerkenning;
- ETD-stelsel;
- Wet Digitale Overheid (na inwerkingtreding);
- Telecommunicatiewet, inclusief de aangescherpte zorgplicht Telecom Security;
- Wbni;
- Europese Cyber Security Act (beoogd);
- Radio Equipment Directive (RED);
- EMC-richtlijn;
- LVD-richtlijn;
- Wet Informatie-uitwisseling Boven- en Ondergrondse Netten en netwerken (WIBON);
- Metrologiewet;
- Waarborgwet;
- Wet Ruimtevaartactiviteiten.

1 De Radio Equipment Directive (RED), de EMC-richtlijn en de LVD-richtlijn bevatten bevoegdheden om eisen te stellen aan de veiligheid bij het op de markt komen van apparatuur waaronder radioapparaten. Voor cybeveiligheid zijn deze bevoegdheden nog niet geactiveerd binnen de RED. Wanneer de bevoegdheden geactiveerd zijn, is AT ook de toezichthouder op dit belangrijke veiligheidsaspect van apparatuur. <https://www.agentschaptelecom.nl/onderwerpen/kunstmatige-intelligentie/nieuws/2020/06/30/onderzoek-naar-toezicht-op-gebruik-artificiele-intelligentie>

Samenloop toezicht

AT draagt bij aan een robuuste en betrouwbare generieke digitale infrastructuur en de cyberweerbaarheid van de vitale infrastructuur van de telecomsector, energiesector en digitale dienstverleners. De digitale infrastructuur is een drager van digitale technologieën en diensten, waarop ook andere toezichthouders toezicht houden. Een voorbeeld hiervan is het noodnummer 112. Dit is een dienst van de politie aan de maatschappij. Voor een goede werking van die dienst, moet je kunnen bellen. Daarvoor moet je gebruik kunnen maken van de digitale infrastructuur, als drager van die dienst. Hierop houdt AT toezicht. In dit voorbeeld houdt IJenV toezicht op de werking van de dienst 112 zelf. Er is hiermee geen sprake van dubbel toezicht, maar van samenloop in het toezicht.

Samenwerking

Om de samenloop in het toezicht te stroomlijnen wordt actief samengewerkt in verschillende samenwerkingsverbanden, zowel nationaal als internationaal (zoals FESA, voor telecomsecurity en in het kader van de Wbni). Binnen Nederland werkt AT onder andere samen met AP, ACM, DNB, IJenV, ANVS, NVWA, Nederlandse Arbeidsinspectie, IGJ. De Inspectieraad bevordert de samenwerking tussen inspecties ten aanzien van de thema's AI en cyberveiligheid, hiervoor heeft zij een portefeuille digitalisering ingesteld. Onder die portefeuille zijn verschillende werkgroepen actief waarin zowel rijksinspecties als markttoezichthouders participeren om kennis uit te wisselen, van elkaar te leren en samen te werken. De nieuwe generieke, overkoepelende vraagstukken vragen om een bredere samenwerking en afstemming dan met toezichthouders alleen. Er is meer nodig dan alleen het inrichten en het afstemmen van toezicht. Denk hierbij aan samenwerking met andere publieke partners, zoals het NCSC en de veiligheidsdiensten, en met private partijen. De samenwerking op dit vlak is in wording, maar is minder vanzelfsprekend dan bij toezichthouders onderling, waar vaak al sprake is van structureel overleg en samenwerkingsafspraken.

Toezicht op algoritmen

Bevoegdheden om toezicht te houden op generieke aspecten van AI bestaan nog niet. Dit kan wenselijk zijn in de toekomst. Het toezicht op AI zou in de toekomst opgedeeld kunnen worden in toezicht op AI-technologie enerzijds, en toezicht op het gebruik van AI-technologieën anderzijds. Toezicht op het gebruik van AI in een specifieke sector zou goed aan sectorale toezichthouders kunnen worden overgelaten, vanwege de sectorspecifieke expertise, ervaring en contacten.

Er bestaan nog geen specifieke normen voor AI. Dit is geen belemmering, door de zorgplichten en open normen die in de wet zijn opgenomen. Vaak is echter capaciteitsintensief onderzoek nodig om een goede beoordeling te kunnen doen van de AI-toepassing. Op deze manier wordt nu casuïstische normering ontwikkeld. Het ontwikkelen van heldere kaders voor toetsing is belangrijk. Het gaat hier bijvoorbeeld om de (technische) invulling van aspecten zoals transparantie, veiligheid en auditeerbaarheid van algoritmes in algemene zin.

Als bedrijven AI inzetten als technologie in de toezichtdomeinen van AT, zoals voor continuïteit en cybersecurity, dan valt dit onder het reguliere toezicht van AT. AT heeft in 2020 een onderzoek laten doen naar de impact van het gebruik van AI binnen de telecomsector en de risico's die dit met zich mee brengt. Hieruit bleek dat AI een sterk sector-overstijgend karakter heeft en de werkvelden van verschillende toezichthouders raakt. Daarom is onder voorzitterschap van AT medio 2020 een werkgroep van toezichthouders op AI gestart om kennis te delen, van elkaar te leren en samen te werken. Indachtig het bovenstaande en in lijn met eerder genoemde portefeuille digitalisering van de Inspectieraad, nemen ook markttoezichthouders en andere overheidsorganisaties deel aan deze werkgroep. AT gaat ook onderzoek doen naar de rol van AI in de energietransitie, specifiek in combinatie met andere digitale ontwikkelingen. Er loopt op dit moment een formeel inspectie-onderzoek bij AT naar gebruik van AI bij marktpartijen binnen de vertrouwensdiensten. De resultaten hiervan volgen. Op grond van de resultaten van de lopende onderzoeken kijkt AT naar het optimaliseren van het (internationale) toezicht om de maatschappelijke risico's van AI te beheersen.

Aandachtspunten

- Het werkveld van AT is complex en dynamisch. Om ervoor te zorgen dat AT voldoende in staat is om toezicht op de toepassing van digitale technologieën te houden is het nodig om goed in verbinding te blijven staan met de buitenwereld.
- Een algemeen aandachtspunt is de schaarste van IT-personeel. Het is een uitdaging voor alle toezichthouders om voldoende capaciteit en kwaliteit te blijven waarborgen. Samenwerking is een vereiste om efficiency te vinden in de omgang met deze schaarste en kennis en expertise te delen.
- Als toezichthouder zijn we gehouden aan de uitgangspunten van goed toezicht, waarvan selectiviteit één is. Op basis van risicoanalyses en informatiesturing bepalen we onze prioriteiten. Er bestaat altijd een restrisico.

Contactgegevens:

Agentschap Telecom (onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat)

Postbus 450 | 9700 AL Groningen

www.agentschaptelecom.nl

Publicatiedatum: 13 oktober 2021

Factsheet

Agentschap Telecom

2021

Missie

Agentschap Telecom staat voor de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van IT- en communicatienetwerken, zodat Nederland veilig verbonden is.

Werkvelden

- *Toezicht op beschikbare technische infrastructuren (zoals antennes, zenders en bekabeling):* De (digitale) technische infrastructuur voor bijvoorbeeld telecom, omroep en lucht- en scheepvaart moet aanwezig en te gebruiken zijn.
- *Toezicht op security en weerbaarheid van netwerken en diensten (zoals governance werkprocessen en software en hardware):* Netwerken en diensten zoals het noodnummer 112, de internetinfrastructuur, energiesector en digitale dienstverlening moeten zo goed mogelijk beveiligd en beschermd zijn tegen uitval als gevolg van onder meer externe factoren (zoals menselijke fouten en hacking).
- *Toezicht op veilige en betrouwbare apparaten (zoals hard- en software van apparatuur):* Apparaten zoals meet- en weeginstrumenten, maritieme zendapparatuur, smart home apparatuur en Wi-Fi routers moeten veilig en betrouwbaar te zijn. Ze moeten goed werken (storingsgevoeligheid en elektromagnetische straling) en robuust zijn tegen digitale bedreigingen.

Facts & figures 2021

Departement:

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Aantal medewerkers:

ca. 385 medewerkers (was 344,5 fte in 2020)

Budgettaire omvang (x1000):

60.435 (was 55.384 in 2020)

Oprichtingsdatum:

2002 (geschiedenis gaat terug tot 1929)

Directeur-hoofdinspecteur: Angeline van Dijk

Prioriteiten & relevante beleidsdossiers

Programmering en prioritering gebeurt aan de hand van thema-tisch onderzoek en risicoanalyses. Er is ruimte voor tussentijdse bijstelling en herprioritering als gevolg van incidenten.

In de komende periode zet Agentschap Telecom als autoriteit in de digitale infrastructuur volop in op de beschikbaarheid, weerbaarheid en security van technische infrastructuren en het vertrouwen in het gebruik en veiligheid van apparaten. Thema's als 5G, AI, veilige apparaten en weerbare vitale infrastructuren in energie- en telecomsector, cybersecurity van laadpalen, spelen daarin een belangrijke rol.

Relevante actuele beleidsdossiers:

- Dekking en snelheidseisen mobiele netwerken en bereikbaarheid in het buitengebied;
- Signalering nieuwe disruptieve ontwikkelingen als AI en 5G;
- (Nationale) veiligheid- en integriteit kritieke onderdelen in het telecomnetwerk;
- Samenloop digitale en energietransitie.

Recente rapporten

- [Meldkamers onverminderd zeer kwetsbaar](#)
- [Agentschap Telecom in de energietransitie](#)
- [Jaarbericht 2020: Verbinding, vertrouwen, vooruitgang](#)

Factsheet

Agentschap Telecom

2021

Maatschappelijke dialoog en gebruik van moderne technieken

AT richt zich te allen tijde op de (digitale) *samenleving en de daarmee gemoeide publieke belangen*. Het toezicht van Agentschap Telecom richt zich primair op bedrijven die die de digitale infrastructuur vormgeven met netwerken, diensten en apparaten. Uiteraard met *beoogd effect voor burgers en hun perspectief*. Zij moeten kunnen vertrouwen op het complexe en gedeeltelijk onzichtbare stelsel van bedrijven dat digitalisering mogelijk maakt.

Burgers en bedrijven worden op diverse manieren betrokken bij het toezicht. Zij kunnen incidenten met betrekking tot de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen melden via een speciaal ingericht loket. Ook heeft Agentschap Telecom een loket om onveilige apparaten te melden. Bovendien kunnen storingen aan (radio)apparatuur gemeld worden. Agentschap Telecom kan daarmee waar nodig passende actie(s) in gang (laten) zetten en keuzes maken in het toezicht.

AT organiseert daarnaast onder meer themabijeenkomsten, symposia, webinars en risicoanalyses waarbij stakeholders worden betrokken. Ook wordt er periodiek een klanttevredenheidsonderzoek verricht.

AT haalt onder meer voordeel uit nieuwe technieken door:

- gebruik van AI bij technische analyses in het domein van frequentie-monitoring;
- eigen R&D en technische werkplaats voor meetapparatuur;
- werk te maken van datagedreven toezicht met AI toepassingen;
- het ontwerpen en bouwen van een IoT (Internet of Things)-testlaboratorium.

Communicatie met de Tweede Kamer

Het Jaar(werk)plan (werkprogramma) en het Jaarbericht (terugblik) worden aan de Kamer aangeboden door de Minister. De Minister informeert de Kamer in voorkomende gevallen over toezichtonderwerpen van Agentschap Telecom. Ook ontvangt Agentschap Telecom periodiek werkbezoeken en verzorgt het technische briefings voor Kamerleden indien er aanleiding en/of behoefte is.

